

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 18 września 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w kwestii wniosku Ławnika Sądu Najwyższego J. L. z dnia 2 września 2024 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Marii Szczepaniec oraz SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 2/22

postanowił:

pozostawić bez rozpoznania wniosek Ławnika Sądu Najwyższego J. L. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec i SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 2/22.

UZASADNIENIE

W dniu 2 września 2024 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek Ławnika Sądu Najwyższego J. L. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec oraz SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 2/22 dot. rozpoznania odwołania od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w B. z dnia 4 września 2024 r. w sprawie o sygn. akt [...]. W uzasadnieniu Ławnik Sądu Najwyższego J. L. wskazała, że orzekanie ww. sędziów powoduje prawną wadliwość postępowania i wadliwość oraz wzruszalność wydanego w takim składzie orzeczenia. Udział sędziów powołanych **w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw,**

w składzie Sądu Najwyższego, nie zapewnia stronom prawa do niezawisłego sądu ustanowionego ustawą, w należyтым składzie, ze wszystkimi tego prawnymi konsekwencjami. Pani J. L. powołała się na złożone ślubowanie Ławnika Sądu Najwyższego oraz poczucie legalizmu i praworządności, a także oczekując zapewnienia stronom uczciwego, zgodnego z prawem i sprawiedliwego sądu w należyтым składzie, a Ławnikowi Sądu Najwyższego warunków orzekania nienaruszających konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek Ławnika Sądu Najwyższego J. L. z dnia 2 września 2024 r. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec oraz SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 2/22, należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z dyspozycją art. 42 § 1 k.p.k. (który to przepis i niżej wymienione znajdują zastosowanie w niniejszej sprawie – por. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – powoływanej dalej jako u.s.p.) wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40, wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia (§ 2 tegoż przepisu). Przepisy Kodeksu postępowania karnego rozdziału 2 „Wyłączenie sędziego,” zgodnie z art. 44 k.p.k., stosuje się odpowiednio do referendarzy sądowych i ławników. Wskazany przepis ma zastosowanie w sprawach rozpoznawanych w składach ławniczych. W takich składach orzeka Sąd Najwyższy w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w pierwszej instancji, między innymi w sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, a także w drugiej instancji w sprawach dyscyplinarnych sędziów. Wówczas skład sądu dyscyplinarnego stanowi dwóch sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i jeden ławnik Sądu Najwyższego (zob. art. 110 § 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 u.s.p.).

Literalne brzmienie powołanego przepisu z art. 41 § 1 k.p.k. w sposób jednoznaczny wskazuje, iż podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego jest strona postępowania. Natomiast ławnik, zasiadający w składzie orzekającym w danej sprawie, nie jest uprawniony do formułowania takiego wniosku, a jedynym żądaniem w tym zakresie mu przysługującym jest „samowylączenie” (złożenie wniosku o wyłączenie siebie, czyli ławnika, od udziału w sprawie). Tym samym wniosek Ławnika Sądu Najwyższego J. L. w przedmiocie wyłączenia **SSN Marii Szczepaniec oraz SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 2/22** już z tej przyczyny nie mógł wywrzeć oczekiwanego przez wnioskującą rezultatu.

W uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, wskazano, że przez pojęcie „sędzia”, użyte w art. 42 § 1 k.p.k., rozumieć należy wyłącznie samego zainteresowanego wskazującego na możliwość zaistnienia wątpliwości co do jego bezstronności w realiach konkretnej sprawy, do rozpoznania której został wyznaczony (por. np. też uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 6 kwietnia 1989 r., sygn. akt WZP 1/89, OSNKW 1989, z. 3–4, poz. 24, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt V KK 386/10, OSNKW 2011, z. 7, poz. 61, z dnia 4 czerwca 2013 r., sygn. akt II KK 7/13, LEX nr 1328041, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 10 marca 1979 r., sygn. akt II KZ 25/79, OSNKW 1979, z. 6, poz. 73). Zatem sędzia żądanie wyłączenia może złożyć tylko co do swojej osoby, a nie co do innego członka składu orzekającego, w którym uczestniczy. Może jednak zasygnalizować potrzebę wyłączenia innego członka składu przez sąd z urzędu (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 42). Powyższe ma odpowiednie zastosowanie również wobec ławników Sądu Najwyższego zasiadających w składach orzekających Sądu Najwyższego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]

